

RAPORT
Z REALIZACJI DZIAŁAŃ PODJĘTYCH PRZEZ
SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
W 2010 ROKU W RAMACH
„WÓJEWÓDZKIEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII”.

Spis treści:

1.	Diagnoza problemu narkotyków i narkomanii w środowisku lokalnym.....	2
2.	Realizacja Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w 2010r.....	6
2.1.	Współpraca Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z Organizacjami Pozarządowymi w zakresie profilaktyki narkomanii.....	6
2.2.	Miejsce województwa świętokrzyskiego w ogólnopolskiej kampanii społecznej pn. „Brałeś nie jedź! Po narkotykach rozum wysiada!.....	9
2.3.	Realizacja projektów z zakresu badania postaw i zachowań wobec substancji psychoaktywnych oraz „Używanie i postawy wobec środków psychoaktywnych. Badanie świadomości młodzieży na temat zagrożeń związanych z HIV/AIDS oraz problematyki przemocy na terenie województwa świętokrzyskiego”.....	10
2.4.	Organizacja i wspieranie działań edukacyjno – informacyjnych w województwie świętokrzyskim.....	15
3.	Podsumowanie ważniejszych zadań wynikających z Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii realizowanych w latach 2006-2010r.....	16

Podstawę realizacji zadań z zakresu zwalczania narkomanii stanowią zapisy ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2005r. Nr 179, poz.1585 z późn.zm.).

Na podstawie art. 9 w/w ustawy, uchwałą Nr XLI/499/06 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 11 września 2006r. został przyjęty do realizacji „Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2006-2010”.

1. Diagnoza problemu narkotyków i narkomanii w środowisku lokalnym

W miesiącu listopadzie 2010r. opracowany został „Raport dotyczący problemów narkomanii w województwie świętokrzyskim w 2009r.”, który dostarczył informacji na temat zjawiska narkomanii i narkotyków na terenie naszego województwa. Z zebranych informacji wynika:

w 2007r.

- w 44 gminach problem narkotyków wystąpił,
- 44 gminy nie wskazały występowania problemu,
- z 14 gmin brak danych.

w 2008r.

- 53 gminy jednoznacznie potwierdziły brak występowania narkotyków,
- 49 gmin potwierdziło występowanie, bądź pojawienie się narkotyków,
- w 16 gminach, głównie są to gminy miejskie, narkotyki zostały zauważone jako problem,
- w 2 gminach narkotyki pojawiły się w roku szkolnym 2008/2009,
- w 26 gminach zostały przeprowadzone diagnozy lub anonimowe ankiety wśród uczniów w szkołach,

zdiagnozowania zjawiska chociażby poprzez zastosowanie narzędzia badawczego jakim jest ankieta anonimowa w szkołach.

Informacje dotyczące występowania zjawiska narkomanii w poszczególnych gminach województwa świętokrzyskiego wymagają ustawicznych diagnoz, z uwagi na fakt iż problem narkotyków i narkomanii jest zjawiskiem dynamicznie zmieniającym się i pociąga za sobą konsekwencje prawne.

Przestępczość narkotykowa rozwija się nadal i stanowi jedno z najważniejszych wyzwań dla organów ścigania. Ilość postępowań wszczętych, zakończonych oraz przestępstw stwierdzonych w województwie świętokrzyskim w 2009r., zgodnie z danymi uzyskanymi z Komendy Głównej Policji, prezentuje poniższa tabela:

Tabela 2. Ilość postępowań wszczętych, zakończonych i stwierdzonych

USTAWA O PRZECIWDZALANIU NARKOMANII z dnia 29.VII.2005r. POSTĘPOWANIA PRZYGOTOWAWCZE						
KWP LUB KPP	POSTĘPOWANIA		ILOŚĆ P-STW STW.PRZEZ J. POL.KOŃCZ. POSTEPOW /*/	PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE	PODEJRZANI	
	wszczęte	zakończone			OGÓLEM	W TYM NIELET NI
WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE						
KPP BUSKO-ZDRÓJ	40	49	210	212	49	16
KPP JEDRZEJOW	32	35	52	52	37	5
KPP KAZIMIERZA W.	8	8	48	49	16	1
KMP KIELCE	394	470	853	1498	490	48
KPP KONSKIE	43	51	190	779	104	13
KPP OPATOW	35	38	96	93	38	3
KPP OSTROWIEC SW.	100	124	178	185	118	23
KPP PINCZOW	20	27	58	59	35	0
KPP SANDOMIERZ	51	58	98	111	55	17
KPP SKARŻYSKO-KAM.	36	48	524	2828	59	8
KPP STASZOW	33	37	82	82	48	10
KPP STARACHOWICE	71	111	139	147	85	15
KPP WŁOSZCZOWA	30	39	113	114	41	3

Z powyższej tabeli jednoznacznie wynika, iż najwięcej stwierdzonych przez policję przestępstw dokonanych przez podejrzanych będących pod wpływem narkotyków było: w Skarżysku – Kamiennej – 2 828 osób, Kielcach – 1 498 osób, Końskich – 779 osób, Busku – Zdroju – 212 osoby, Ostrowcu Świętokrzyskim – 185 osób, a następnie w Starachowicach i Włoszczowie. Wśród podejrzanych najwięcej młodocianych odnotowała KMP Kielce – 48

osób, KPP Ostrowiec Świętokrzyski – 23 osoby, KPP Sandomierz – 17 osób, KPP Busko – Zdrój - 16 osób.

świętokrzyskie	przestępstwa wykryte					
	2008		2009		I-X 2010	
	ilość	%	ilość	%	ilość	%
narkotyki	1494	95,1	4587	98,8	3421	99,00

Źródło: Komenda Wojewódzka Policji w Kielcach

W stosunku do 2008r., gdzie ilość przestępstw wykrytych wyniosła 1494, w 2009r. notuje się gwałtowny wzrost ilości do 4 587. Tendencja ta również utrzymuje się w roku 2010. Ilość przestępstw jest bardzo wysoka, w szczególności w przypadku głównego przedmiotu jakimi są: amfetamina, ekstazy, marihuana i substancje psychotropowe.

W 2009r. w województwie świętokrzyskim w 68 gminach podejmowane były działania z zakresu profilaktyki pierwszorzędowej. Programy profilaktyki drugorzędowej finansowo wspierane były w 11 gminach. 21 gmin prowadziło edukacyjne kampanie społeczne nt. problemu narkomanii, natomiast 2 gminy dofinansowały programy ograniczania szkód zdrowotnych związanych z używaniem narkotyków (programy wymiany igieł i strzykawek, programy pracowników ulicznych, noclegowanie dla osób uzależnionych, programy dyskotekowe oraz programy leczenia substytucyjnego) oraz realizację programów ukierunkowanych na reintegrację społeczną osób uzależnionych od narkotyków.

W ostatnich latach w ramach przeciwdziałania narkomanii zwiększono dostępność programów leczniczych oraz profilaktycznych jak również pracowano nad poprawą jakości wdrażanych programów. W 2009 i 2010 roku kontynuowane były prace nad podnoszeniem jakości działań profilaktycznych poprzez stworzenie systemu rekomendowanych programów profilaktycznych oraz opracowaniem europejskich standardów jakości programu profilaktycznego. Dynamicznie zmieniająca się scena narkotykowa wymaga objęcia monitorowaniem nowych substancji i wyznaczyła priorytety podejmowanych działań profilaktycznych w 2010r.

2. Realizacja Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w 2010r.

Samorząd województwa świętokrzyskiego na działania zapobiegające szerzeniu się zjawiska narkomanii w województwie w 2010r. przeznaczył kwotę 119 297,80 zł. Podejmowane inicjatywy oparły się na realizacji następujących wiodących założeń tj:

- wspieranie wojewódzkich inicjatyw z zakresu profilaktyki narkomanii w szczególności działań adresowanych do dzieci i młodzieży zagrożonych narkomanią,
- rozszerzanie sieci punktów konsultacyjnych na terenie województwa.

2.1. Współpraca Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z Organizacjami Pozarządowymi w zakresie profilaktyki narkomanii

W ramach Programu Współpracy Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z Organizacjami Pozarządowymi w 2010r. Urząd Marszałkowski, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej i Zdrowotnej zawarł sześć umów w trybie otwartego konkursu ofert z następującymi organizacjami pozarządowymi:

1. Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie” w Kielcach,
2. Stowarzyszenie PROREW,
3. Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Boria, Lemierze, Podgórze, Wiktoryn, Wycinka, Ulów,
4. Stowarzyszenie Nauczycieli w Stachowicach „Zdrowa Szkoła”,
5. Stowarzyszenie „Arka Nadziei”.

Ad.1 W ramach projektu **Stowarzyszenie „Nadzieja rodzinie”** prowadziło działalności wychowawczą edukacyjną, informacyjną wśród młodzieży i osób dorosłych. Dzięki dofinansowaniu stowarzyszenie zwiększyło dostępność osób ze środowisk zagrożonych narkotykami i narkomanią do usług świadczonych przez terapeutów, psychologów i pedagogów. Zrealizowany program warsztatów profilaktycznych miał charakter dodatkowych tematów, wykraczających poza zakres treściowy i praktyczny stosowanych dotychczas rozwiązań. Realizacja zajęć warsztatowych opierała się na wcześniejszej diagnozie potrzeb szkół. W warsztatach profilaktycznych wzięło udział ponad 8 000 uczniów z pięciu szkół z terenu województwa świętokrzyskiego. Ponadto podczas trwania projektu zrealizowano zajęcia profilaktyczne dla około 80 wychowanków klubów „Wolna Strefa” z terenu województwa świętokrzyskiego. Dodatkowo, w ramach zadania pn „Rozszerzanie sieci punktów konsultacyjnych” stowarzyszenie uruchomiło pięć punktów konsultacyjnych w miejscowościach takich jak: Zagnańsk, Mniów, Daleszyce, Ćmińsk, Bukowa. Poprzez warsztaty profilaktyczne oraz punkty konsultacyjne Stowarzyszenie zapewniło beneficjentom kompleksową opiekę.

Ad.2 Stowarzyszenie PROREW swoje działania oparło na szeroko pojętej edukacji w ramach profilaktyki I-rzędowej. W ramach projektu organizowano warsztaty profilaktyczne przeznaczone dla młodzieży szkół gimnazjalnych. W trakcie zajęć została przekazana uczestnikom wiedza o środkach psychoaktywnych. Stowarzyszenie realizowało również Trening Wnioskowania Molarnego. Warsztaty oparte były na twórczych i aktywnych metodach pracy m.in. burzy mózgów, scenkach sytuacyjnych, pracy w małych grupach. Ponadto przeprowadzono szkolenie dla nauczycieli i rodziców. Uczestnikom powyższego szkolenia przekazano wiedzę na temat rozpoznawania substancji psychoaktywnych i działania narkotyków. Poprzez pogadanki doskonalono warsztat zawodowy nauczycieli, kształtowano i wzmacniano prawidłowe postawy w odniesieniu do pracy z osobami uzależnionymi od substancji psychoaktywnych. Dodatkowo, zrealizowano ewaluację projektu. Działaniami profilaktycznymi objęto uczniów 8 szkół z terenu województwa świętokrzyskiego tj. około 190 osób.

Ad.3 Realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania narkomanii **Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Boria, Lemierze, Podgórze, Wiktoryn, Wycinka, Ulów** odbywała się poprzez szerzenie profilaktyki uzależnień wśród dzieci i młodzieży szkolnej, ich rodziców oraz osób zamieszkujących wioski Boria, Lemierze, Wycinka, Wiktoryn, Ulów oraz Gliniany zainteresowanych bądź dotkniętych problemem narkomanii. Cykl zajęć poprzedziła akcja informacyjna zachęcająca okoliczną społeczność do udziału w spotkaniach. W ramach realizacji programu przeprowadzono szereg spotkań w trakcie których przy pomocy ankiety diagnozowano skalę zjawiska narkomanii oraz stan wiedzy na temat narkotyków społeczności lokalnej. Podczas spotkań, pogadanek, prelekcji szerzono szeroko pojętą profilaktykę uzależnień w odniesieniu do młodzieży. Informacje o prowadzonej akcji profilaktycznej były propagowane w lokalnych mediach.

Ad.4 W ramach realizacji projektu **Stowarzyszenie Nauczycieli w Stachowicach „Zdrowa Szkoła”** uruchomiło punkt konsultacyjny. W ramach punktu świadczone pomoc dla rodziców i opiekunów dzieci i młodzieży eksperymentującej lub uzależnionej od narkotyków. Zostały uruchomione dyżury pielęgniarki, psychiatry, specjalisty terapii uzależnień, instruktora terapii uzależnień oraz lekarzy specjalistów. W terapii uczestniczyli rodzice, którzy szukali pomocy dla swoich dzieci w związku z używaniem przez nie substancji psychoaktywnych. Poradnictwo dla rodziców obejmowało konsultacje jednorazowe oraz kilkakrotne spotkania. Informacje o udzielanej pomocy i prowadzonej akcji profilaktycznej były promowane w lokalnych mediach. Do działań włączyły się również: ośrodki zdrowia, GOPS’y, placówki oświatowe na terenie okolicznych gmin.

Ad.5 Adresatami działań realizowanych przez **Stowarzyszenie „Arka Nadziei”** były osoby bezdomne, uzależnione od alkoholu, substancji psychoaktywnych, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym i wykluczone społecznie, osoby współuzależnione, ofiary przemocy, rodzice dzieci uzależnionych. W ramach uruchomionego Punktu Interwencji Kryzysowej funkcjonowało Pogotowie Głodowe dla osób uzależnionych i wychodzących

z nałogu narkotykowego. Cykl spotkań, szereg rozmów, pogadank, indywidualnych konsultacji, a przede wszystkim łatwy dostęp do porad specjalisty w miejscu przebywania adresatów zadania zwiększyły skuteczność działań. Systematyczne wsparcie i dostępność fachowej pomocy przyniosła ogromne korzyści dla beneficjentów. Udzielane przez profesjonalną kadrę porady obejmowały problematykę: uzależnienia od alkoholu, substancji psychoaktywnych, hazardu, współuzależnienia, DDA, przemocy w rodzinie, nieumiejętności radzenia sobie ze złością, stresem, poczuciem winy, krzywdy, problemów wychowawczych, nieprzystosowania społecznego m.in. osób niepełnosprawnych, bezrobotnych, wykluczonych społecznie, trudności z komunikacją interpersonalną, radzeniem sobie z emocjami.

2.2. Działania Samorządu Województwa Świętokrzyskiego w ramach ogólnopolskiej kampanii społecznej pn. „*Brałeś nie jedź! Po narkotykach rozum wysiada!*”

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego aktywnie włączył się w realizację ogólnopolskiej kampanii społecznej zainicjonowanej przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii pod hasłem „**Brałeś? Nie jedź! Po narkotykach rozum wysiada!**”. Celem akcji była edukacja szerokich grup odbiorców w zakresie przeciwdziałania zjawiska narkomanii. Akcja skierowana była do młodych kierowców i pasażerów powracających z imprez. W województwie świętokrzyskim akcja przeprowadzona była przy udziale samorządów gminnych. Udział w kampanii sprzyjał podniesieniu świadomości społeczeństwa, a szczególnie młodych ludzi na temat niebezpieczeństw i konsekwencji wynikających z prowadzenia pojazdów przez kierowców będących pod wpływem alkoholu i narkotyków. Podjęte działania spotkały się z dużym zainteresowaniem w szczególności młodzieży. Materiały kampanijne dystrybuowane były do gmin oraz bezpośrednio do dyskotek i pubów.

2.3. Realizacja projektów z zakresu badania „Postaw i zachowań wobec substancji psychoaktywnych osób w wieku 15-64” i „Używanie i postawy wobec środków psychoaktywnych. Badanie świadomości młodzieży na temat zagrożeń związanych z HIV/AIDS oraz problematyki przemocy na terenie województwa świętokrzyskiego”

Województwo świętokrzyskie zgłosiło swój udział w ogólnopolskim badaniu na reprezentatywnej próbie liczącej 500 osób w wieku od 15 do 64 lat – mieszkańców naszego województwa, które miało na celu diagnozę postaw i zachowań wobec substancji psychoaktywnych, dostarczenie danych do ewaluacji strategii zapobiegania narkomanii oraz wytyczenie kierunków działań w zakresie przeciwdziałania narkomanii. Koszt badań wyniósł 18 060,00 zł brutto. Sondaż dostarczył wiedzy na temat ilości i rodzaju najczęściej stosowanych substancji psychoaktywnych przez mieszkańców województwa świętokrzyskiego. Podczas sondy respondenci mieli możliwość wyrażać swoje opinie na temat uzależnień. Na podstawie zawartej w sondażu metryczki można ustalić środowiska zagrożone wykluczeniem społecznym i marginalizacją. Wyniki badań były wykorzystane podczas prac związanych z opracowaniem Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2015. Opracowanie raportu z badań nastąpi w roku 2011.

Jednocześnie Samorząd Województwa zrealizował badanie dotyczące rozpowszechnienia używania narkotyków wśród młodzieży szkolnej na terenie województwa świętokrzyskiego. Realizatorem badania był Instytut Badawczy IPC z Wrocławia. Przeprowadzone badanie zdiagnozowało problem używania przez dzieci i młodzież województwa świętokrzyskiego alkoholu, papierosów, narkotyków oraz dopalaczy. Było również okazją do sondowania przejawów przemocy wśród dzieci i młodzieży, zbadania najnowszych zjawisk społecznych, tj. cyberprzemocy, oraz przeanalizowania świadomości tej grupy osób na temat HIV i AIDS.

Badanie dostarczyło wiedzy na temat ilości i rodzaju najczęściej stosowanych substancji psychoaktywnych przez objętą badaniem populację. Poniższe podsumowanie

wyników uzyskanych w toku badania na terenie województwa świętokrzyskiego zawiera najważniejsze wnioski oraz prezentuje podstawowe trendy wśród respondentów:

NARKOTYKI

- Uczniowie zostali zapytani o kontakt z narkotykami – 19% uczniów przyznało, że doświadczyli już inicjacji narkotykowej. 81% twierdzi, że nigdy nie zażywało żadnych środków odurzających, w tym także narkotyków.
- Wśród uczniów, którzy nie próbowali narkotyków, 79% stwierdziło, że nie ma zamiaru próbować ich w przyszłości. Tylko 1% zadeklarowało, że chciałoby spróbować, a co piąty uczeń (20%) nie był zdecydowany w tej sprawie.
- 72% uczniów w momencie inicjacji narkotykowej miało więcej niż 15 lat. 21% miało wtedy 13–15 lat, natomiast poniżej 12 lat miało ogółem 7% uczniów.
- Inicjacja narkotykowa 47% uczniów odbyła się na imprezie, 33% – ze znajomymi na podwórku, a 6% – na dyskotecie. 5% pierwszy narkotyk zażyło na wycieczce szkolnej, 5% – podczas nieobecności rodziców w domu, a 2% podczas zabawy szkolnej.
- Ponad 51% wszystkich uczniów sięgnęło po narkotyk z ciekawości, 38% z nudy, kolejne 29% – z chęci dobrej zabawy, pozostałe kategorie uzyskały 5% albo mniej wskazań.
- Uczniowie zostali zapytani również, po jaki narkotyk sięgnęli w trakcie inicjacji. Niekwestionowanym liderem powstałej klasyfikacji jest marihuana – bezpośrednio wskazało ją 86% ankietowanych uczniów. Jednak pojawiała się ona również w kombinacjach z alkoholem – 52%. Stosunkowo wielu uczniów kontakt z narkotykami zaczęło od zapalenia haszyszu – 41%, leki uspokajające i nasenne bez recepty zażyło 37% uczniów, 33% spróbowało kokainy jako pierwszego narkotyku.
- 37% uczniów, którzy zażywali już narkotyki, stwierdziło, iż obecnie tego nie robi. Kiedy zażywali narkotyki, największą popularnością cieszyła się marihuana (49% wskazań) lub alkohol z marihuaną (35%). Haszysz zażywa obecnie 30% uczniów,

niewiele mniej, bo 29% uczniów bierze leki uspokajające i nasenne. Odsetek wskazań na pozostałe rodzaje narkotyków jest niższy.

- 35% uczniów twierdziło, iż ich kontakt z narkotykami był jednorazowy. 26% z kolei przyznaje, że zażywa je rzadziej niż raz w miesiącu, a 32% – robi to kilka razy w miesiącu, natomiast ogółem 7% uczniów bierze narkotyki regularnie.
- Aż 80% uczniów zażywających narkotyki nie odczuło z tego powodu żadnych negatywnych skutków. Wskazania na poszczególne negatywne zjawiska nie przekraczały 5%.
- Podstawowym źródłem wiedzy uczniów na temat skutków zażywania narkotyków jest telewizja (71%) oraz Internet (65%). Często informacje takie trafiają do uczniów od nauczycieli (51%), a także – z prasy (49%). Najrzadziej o negatywnych skutkach zażywania narkotyków uczniowie dowiadują się od swoich znajomych (33%).
- 26% ankietowanych uczniów wie, że ich koledzy i koleżanki zażywają narkotyki. 32% jest przekonanych, że taka sytuacja nie ma miejsca, a 40% nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie.
- 25% uczniów jest zdania, iż narkotyki można dostać w ich szkole. Przeciwną opinię wyraziło 31% ankietowanych, natomiast aż 44% wybrało odpowiedź „nie wiem”.
- 30% uczniów twierdzi, że narkotyki są sprzedawane przez ich rówieśników w szkole. Niewiele mniej, bo 25% uważa, że takie sytuacje nie mają miejsca. Natomiast 45% badanych nie miało zdania w tej kwestii.
- Uczniowie zostali również zapytani, czy znają osobiście osobę, która rozprowadza narkotyki. 28% uczniów przyznało, że zna takie osoby, a 72% nie dysponuje taką wiedzą. Z tego 20% jest przekonanych, że choć w tym momencie nie wiedzą, kto sprzedaje narkotyki, w każdej chwili taką wiedzę mogą zdobyć.
- Aż 37% ankietowanych uczniów stwierdziło, iż nie wie, w jakim miejscu najłatwiej zaopatrzyć się w narkotyki. Spośród konkretnych miejsc, najwięcej, bo 35% wskazań, uzyskała dyskoteka. 15% uczniów kupiłoby narkotyki na podwórku, 3% – zamówiłoby je przez telefon, 4% zrobiłoby to w szkole, a 6% – przez Internet.

- Dokładnie połowa ankietowanych uczniów jest przekonana, że narkotyków nie należy nawet próbować. Kolejne 14% zwróciło uwagę na fakt, że należy postępować z nimi ostrożnie, a 24% uczniów przyznaje każdemu prawo do samodzielnego decydowania, czy chce podjąć próbę ich zażycia, czy nie, 12% stwierdziło, że wszystko jest dla ludzi.
- Ponad 51% uczniów wykorzystuje swoje kieszonkowe na zakup narkotyków, 32% uczniów, aby móc kupić narkotyki dorabia sobie. 3% podkrađa rodzicom, 7% dostaje środki na ich zakup od sponsora lub prostytuuje się. 4% kradnie, a kolejne 3% ma pieniądze z innych źródeł.

DOPALACZE

- 8% ankietowanych uczniów doświadczyło już pierwszych kontaktów z dopalaczami. 92% nigdy ich nie próbowało, przy czym w tej grupie 32% stwierdziło, iż nawet nie wie, czym są dopalacze.
- Istotne są odpowiedzi uczniów na pytanie, jakie dopalacze znają. Okazuje się, iż uczniowie bardzo różnorodne środki określają mianem dopalaczy. Oprócz konkretnych i fachowych nazw tych środków, często pojawiały się również wskazania na alkohol, narkotyki czy leki. Pozwala to przypuszczać, iż rzeczywiście dla wielu uczniów dopalacze są bliżej nieokreślonymi środkami, mylonymi z innymi używkami. Najczęściej jednak przewijającymi się nazwami konkretnych dopalaczy są: Afgan, Tajfun, Bob, Shiva, Jagoda, Git Roman, Speed, Hardcore, Tornado.
- 66% uczniów, którzy próbowali już dopalaczy, deklarowało, iż był to kontakt jednorazowy. 15% zażywa je rzadziej niż raz w miesiącu, 9% uczniów 1–7 razy w miesiącu, co dziesiąty uczeń (10%) zażywa dopalacze regularnie, kilka razy w tygodniu.
- 37% uczniów przyznało się, że wie, gdzie na terenie ich miasta można zakupić dopalacze. 12% zna takie miejsca poza swoim miastem. Natomiast brak wiedzy

o dostępności dopalaczy w miejscu zamieszkania zadeklarowało 30% ankietowanych. 21% uznało, że choć obecnie nie dysponują taką wiedzą, mogą ją szybko zdobyć.

- Aż 84% uczniów przyznało, że nie używa dopalaczy, ponieważ są one tak samo szkodliwe jak narkotyki. Co dziesiąty uczeń (10%) nie używa ich, ponieważ mu one nie smakują. Łącznie 4% uczniów stosuje dopalacze.
- W wypadku wystąpienia uzależnienia uczniowie ze szkół z terenu województwa świętokrzyskiego najczęściej zwróciliby się po pomoc do przyjaciela – aż 43% wskazań. Do rodziców udałoby się po pomoc 39% uczniów, a 30% prosiłoby o pomoc specjalistę ds. uzależnień. Prawie co czwarty uczeń (18%) po pomoc udałby się do psychologa. Do pedagoga zgłosiłoby się 15% uczniów, taka sama liczba osób stwierdziła, że z problemami poradziłaby sobie sama. Najmniej osób szukałoby pomocy u nauczyciela, tylko 7%.
- Wśród ankietowanych uczniów 37% odpowiedziało, że w ich szkole jest osoba, która może pomóc w wypadku uzależnienia. Przeciwnego zdania był tylko co piąty uczeń (20%), jednak aż 43% stwierdziło, iż nie wiedzą, czy taka osoba znajduje się w ich szkole.
- Odnośnie pytań ankiety dotyczących uczestnictwa w zajęciach profilaktycznych, okazuje się iż w tego typu zajęciach brało udział 55% ankietowanych uczniów.
- Uczniowie, którzy uczestniczyli w zajęciach profilaktycznych, zapamiętali z nich różne elementy. Najczęściej wymieniane były negatywne skutki popadania w nałóg, rozbijanie rodziny, drastyczne sceny, prawdziwe historie ludzi uzależnionych, sposoby walki z uzależnieniem, konkretne przypadki wpływu używek na zdrowie i psychikę ludzką.
- Okazuje się, iż najczęściej uczniom brakowało realnych przykładów konsekwencji wywołanych zażywaniem środków odurzających, spotkań z żywymi ludźmi, którzy doświadczyli nałogu. Uczniowie przeważnie chcieliby, aby te zajęcia były prowadzone bardziej na zasadzie partnerstwa i pozwalały na swobodną wymianę myśli między osobą prowadzącą a uczniami. Często swoje wypowiedzi uczniowie

kierowali właśnie w stronę prowadzących zajęcia profilaktyczne – chcieliby oni ciekawszego sposobu ich przeprowadzania, indywidualizacji, dyskusji i szczerości. Uczniowie oczekują również interesującego przedstawienia poszczególnych substancji, ich działania oraz skutków zażywania, jednak zdecydowanie najczęściej wiązane to było właśnie ze szczerą i partnerską rozmową.

- Ankietowani uczniowie wybrali dwie główne metody prowadzenia zajęć profilaktycznych – rozmowy z osobami, którym udało się przezwyciężyć nałóg (44%), oraz filmy akcentujące skutki nałogów (40% wskazań). 23% uczniów wybrałoby również pogadanki z wychowawcą lub nauczycielem, 17% wskazało na warsztaty i zajęcia z terapeutami ds. uzależnień.
- 73% uczniów odpowiedziało, że nigdy nie jechało samochodem prowadzonym przez osobę będącą pod wpływem jakichkolwiek środków odurzających.
- 16% stwierdziło, że raz taka sytuacja miała miejsce. 8% uczniów sporadycznie jeździ z taką osobą, natomiast 3% przyznało się, że często jeździ z osobą będącą pod wpływem środków odurzających

2.4. Wspieranie działań edukacyjnych w województwie świętokrzyskim

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego wspierał organizację szkoleń dotyczących leczenia, rehabilitacji i ograniczania szkód zdrowotnych pacjentów uzależnionych od narkotyków. Szkolenia były adresowane przede wszystkim do lekarzy oraz terapeutów uzależnień. Podstawowym celem zrealizowanych szkoleń było doskonalenie warsztatu zawodowego pracowników ochrony zdrowia, utrwalanie zasad bezpieczeństwa pracy, kształtowanie i wzmocnianie prawidłowych postaw w odniesieniu do pracy z osobami uzależnionymi od substancji psychoaktywnych zgodnie z zasadami etyki lekarskiej i pielęgniarskiej przy zachowaniu praw pacjenta i człowieka. Szkolenia organizowane były we współpracy ze Świętokrzyskim Centrum Psychiatrii w Morawicy.

W roku 2010 Urząd Marszałkowski siedemnaście razy wypożyczył walizkę „Drug-Box” zawierająca atrapy narkotyków. Materiał był wykorzystywany na szkoleniach, prelekcjach, pogadankach dotyczących tematyki uzależnień od narkotyków. Walizka „Drug-Box” była wypożyczana przez placówki oświatowe, policję, straż miejską z terenu województwa.

3. Podsumowanie ważniejszych zadań wynikających z Wojewódzkiego programu Przeciwdziałania Narkomanii realizowanych w latach 2006-2010r.

L p	Nazwa/obszar działania podejmowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego w ramach ww. programu	Liczba osób korzystających z oferowanej pomocy	Osiągnięte rezultaty
<p>ROK – 2006</p> <p>WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW PRZEZNACZONYCH NA REALIZACJĘ ZADAŃ: 80 000,00 zł</p>			
1 .	Zawarcie umowy z Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalem dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Morawicy	Udzielono 94 porad informacyjnych, prawnych, psychologicznych	<ul style="list-style-type: none"> -uruchomienie dodatkowych dyżurów w Punkcie Konsultacyjnym ds. narkomanii - prowadzenie terapii, -wskazanie konstruktywnego sposobu postępowania z osobami zażywającymi narkotyki, - edukacja rodzin osób uzależnionych od narkotyków,

			-dystrybuowanie materiałów profilaktycznych.
2 .	Szkolnie dla policji pn „Interwencja wobec osoby uzależnionej od narkotyków oraz jej rodziny”	25 osób	<ul style="list-style-type: none"> - przekazanie uczestnikom materiałów edukacyjnych dotyczących narkomanii oraz placówek pomocowych dla osób uzależnionych od narkotyków, - wypracowanie nowych celów współpracy z przedstawicielami instytucji pomocowych, - podniesienie kompetencji zawodowych.
3 .	Szkolnie dla kuratorów sądowych	45 kuratorów sądowych: rodzinnych i dla osób dorosłych	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie umiejętności praktycznych niezbędnych w pracy z osobą nadzorowaną/dozorowaną uzależnioną od narkotyków, -doskonalenie warsztatu zawodowego pracowników, - utrwalanie zasad bezpieczeństwa pracy, -kształtowanie i wzmacnianie prawidłowych postaw w odniesieniu do pracy z osobami uzależnionymi od substancji psychoaktywnych.

ROK – 2007

WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW PRZEZNACZONYCH NA REALIZACJĘ ZADAŃ: 80 150,00 zł

1 .	Podpisanie umowy z ze Świętokrzyskim Centrum Psychiatrii w Morawicy		<ul style="list-style-type: none">-uruchomienie punktu konsultacyjnego ds. narkomani,- podniesienie standardów dobrej praktyki w placówkach udzielających świadczeń,-upowszechnienie programów wczesnej interwencji opartych na naukowych podstawach, adresowanych m.in. do okazjonalnych użytkowników narkotyków.
2 .	Podpisanie umów z 9 organizacjami pozarządowymi w ramach „Wojewódzkiego Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi na 2007r.”	Działaniami projektowymi objęto 1 470 osób	<ul style="list-style-type: none">- zorganizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży w formach pozbawionych reklamy i promocji substancji psychoaktywnych,- rozwój zasobów środowiskowych w celu przeciwdziałania problemom narkotykowym poprzez stosowanie: grupy wsparcia, poradnictwo rodzinne i terapię rodzinną,-podnoszenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli, wychowawców szkół, pielęgniarek,-podnoszenie świadomości

			<p>wychowawczej rodziców,</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie dodatkowych dyżurów w punktach konsultacyjnych, -zorganizowanie obozu letniego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych , -zapewnienie opieki i rozwoju zainteresowań dzieci młodzieży w świetlicach środowiskowych, -wspieranie inicjatywy propagujący zdrowy styl życia, -pedagogizacja rodziców oraz opiekunów dzieci i młodzieży, - propagowanie zdrowego stylu życia.
3 .	Zakup analizatora moczu wraz z wyposażeniem na potrzeby Wojewódzkiego Specjalistycznego Zespołu Opieki Neuropsychiatrycznej w Kielcach		<ul style="list-style-type: none"> - podnoszenie jakości usług medycznych, -zwiększenie świadomości badanych i ich rodzin, -zapewnienie profesjonalnej pomocy dzieciom i młodzieży,
4	Przystąpienie przez Urząd Marszałkowski do II edycji konkursu pn. „Promocja gminnej świetlicy socjoterapeutycznej”	3 świetlice	<ul style="list-style-type: none"> -wyłonienie wzorcowych programów 3 świetlic socjoterapeutycznych dzięki czemu dostały one jednorazowe granty z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej na prowadzenie swojej działalności. <p>Dofinansowane świetlice:</p>

			<p>Zagnańsk, Końskie, Łagów,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wspieranie środowiska lokalnego, -zmniejszanie rozpowszechniania inicjacji używania środków odurzających, substancji psychotropowych i środków zastępczych wśród młodych Polaków,
5 .	<p>Konferencje i szkolenia:</p> <p>a) 14-15 listopad 2007 szkolenie poświęcone wypracowaniu zasad i metod tworzenia interdyscyplinarnych zespołów przeciwdziałania przemocy w rodzinie na poziomie powiatów</p> <p>b)styczeń – październik 2007r. realizowanie cyklicznych szkoleń z zakresu superwizji grupowej,</p> <p>c) 11 maj 2007r. zorganizowanie seminarium pn „Jak pomagamy rodzinie dotkniętej problemem przemocy?”</p>	177 osób	<ul style="list-style-type: none"> - utworzenie na szczeblach powiatu województwa świętokrzyskiego interdyscyplinarnych zespołów ds. przeciwdziałania przemocy, -edukowanie uczestników w zakresie pracy z trudnym klientem, -propagowanie idei przeciwdziałania przemocy w rodzinie w środowisku lokalnym, - zwiększanie kompetencji zawodowych uczestników tj. policjantów, kuratorów, pracowników socjalnych PCPR, pielęgniarek, pedagogów, - usprawnienie współpracy pomiędzy organizacjami i instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie.

6 .	<p>Działania pozostałe:</p> <p>a) objęcie patronatem konkursu pn „Gimnazjalisto! Wybierz zdrowe życie bez nałogów” organizowanym przez Państwowy Wojewódzki Inspektorat Sanitarny w Kielcach,</p> <p>b) objęcie patronatem kampanii z zakresu profilaktyki HIV/AIDS pn „W życiu, jak w tańcu każdy krok ma znaczenie”.</p>		<p>-opracowanie modelowej procedury współpracy placówek leczenia,</p> <p>- podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych,</p> <p>-prowadzenie edukacyjnych kampanii społecznych oraz współpracę z mediami,</p> <p>-zwiększenie poziomu odpowiedzialności za życie własne wśród młodzieży i osób dorosłych,</p> <p>- upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii,</p>
7 .	<p>Opracowanie broszury pt. „Uzależnienia”.</p>	<p>1 000 egzemplarzy</p>	<p>-szerzenie informacji na temat szkodliwości narkotyków,</p> <p>- prowadzenie zajęć obejmujących zagadnienia promocji zdrowia i profilaktyki,</p>
8 .	<p>Urząd Marszałkowski w listopadzie 2007r. przystąpił do akcji organizowanej przez Krajowe Biuro ds. przeciwdziałania Narkomanii pn „Pilnuj drinka”.</p>	<p>52 gminy</p>	<p>- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii,</p>

			<p>- modelowanie postaw bezpiecznej zabawy wśród dzieci młodzieży,</p> <p>-wspieranie akcji na poziomie lokalnym poprzez kolportowanie bezpłatnych plakatów promujących akcję.</p>
<p>ROK – 2008</p> <p>WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW PRZEZNACZONYCH NA REALIZACJĘ ZADAŃ: 40 000,00 zł</p>			
1 .	Podpisano 8 umów w ramach „Wojewódzkiego Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi na 2008r.”	Działaniami objęto ok. 2 800 osób	<p>W ramach projektu:</p> <p>- prowadzono edukację, poradnictwo, doradztwo i konsultację dla osób uzależnionych od narkotyków i ich rodzin,</p> <p>-realizowano programy edukacyjno – profilaktyczne dla dzieci i młodzieży z zakresu przeciwdziałania narkomanii,</p> <p>-promowano zdrowy styl życia,</p> <p>-diagnozowano środowisko lokalne pod kątem zjawiska narkomanii,</p> <p>- zwiększano świadomość uczniów z zakresu zagrożeń związanych z używaniem narkotyków.</p>

2 .	Objęcie patronatem przez Marszałka Województwa konkursu pn „Gimnazjalisto! Wybierz zdrowe życie bez nałogów” organizowanym przez Państwowy Wojewódzki Inspektorat Sanitarny w Kielcach		<p>- rozwój i wsparcie oferty pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży.</p> <p>- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży,</p> <p>-propagowanie wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych racjonalnych postaw wobec narkotyków i innych substancji o działaniu odurzającym poprzez wdrażanie i realizację programów profilaktycznych</p>
3 .	Współorganizowanie przez Urząd Marszałkowski obchodów Światowego Dnia AIDS		<p>-zwiększenie dostępności do programów leczenia chorób zakaźnych w szczególności spowodowanych zakażeniem HIV,</p> <p>- opracowanie i upowszechnienie materiałów informacyjno -edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii,</p>
4 .	Przystąpienie przez Urząd Marszałkowski do III edycji konkursu pn. „Promocja gminnej świetlicy socjoterapeutycznej”		<p>-wyloniono wzorcowe programy 8 świetlic socjoterapeutycznych dzięki czemu dostały one jednorazowe granty na</p>

			<p>prowadzenie swojej działalności. Nagrodzone świetlice to: Osiek, Mąchocice, Cudzynowice, Występy, Daleszyce, Ostrowiec Świętokrzyski, Zaborowice, Kuczów,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wspieranie programów rozwijających kompetencje wychowawcze rodziców i nauczycieli, - organizowanie alternatywnych miejsc twórczego spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży
5 .	Dofinansowanie Centrum Integracji Społecznej w Skarżysku – Kamiennej w wysokości 100 000		<ul style="list-style-type: none"> - inicjowanie i wspieranie centrów integracji społecznej. -zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych środkami psychoaktywnymi, - wspieranie programów profilaktyki skierowanej do środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym oraz dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także ich rodziców.
6 .	Kontynuacja udziału w kampanii pn „Pilnuj drinka”		-wzrost zaangażowania społeczności lokalnych w działania profilaktyczne (wspieranie lokalnych

			<p>inicjatyw profilaktycznych, szkół, organizacji pozarządowych),</p> <p>- podnoszenie świadomości i odpowiedzialności za swoje życie.</p>
<p>ROK – 2009</p> <p>WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW PRZEZNACZONYCH NA REALIZACJĘ ZADAŃ: 119 629,01 zł</p>			
1 .	<p>Podpisanie 11 umów z 7 organizacjami pozarządowymi w ramach „Wojewódzkiego Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi na 2009r.”</p>	<p>Działaniami projektowymi objęto ok. 8 600 osób</p>	<p>W ramach projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozszerzano sieć punktów konsultacyjnych, - podnoszono poziom profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, - zaznajamiano beneficjentów z objawami, mechanizmami i konsekwencjami uzależnienia.
2 .	<p>Organizacja Seminarium Ekspertów Wojewódzkich ds. Informacji o Narkotykach i Narkomani</p>		<ul style="list-style-type: none"> - monitorowanie problemów narkotyków i narkomanii na poziomie lokalnym, - podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną, - rozpowszechnienie publikacji z obszaru profilaktyki narkomanii,

			adresowanych do realizatorów programów profilaktycznych.
3 .	Zakup walizki „Drug-Box” zawierającej atrapy 24 używek, narkotyków		- podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania zjawisku.
4 .	Zakup pakietów edukacyjnych „Dlaczego STOP Narkotykom”		- 500 zakupionych sztuk pakietów edukacyjnych zostały rozdystrybuowane przez Kuratorium Oświaty w szkołach województwa świętokrzyskiego, -wzmocnienie jakości systemu oddziaływań profilaktycznych, - pedagogizacja rodziców, - uczenie pracy z uczniami uzależnionymi (gotowe scenariusze zajęć), -zwiększanie świadomości studentów.
5 .	Dotacja dla Starostwa Powiatowego w Starachowicach		- doposażenie Poradni Leczenia Uzależnień wraz z punktem wydawania metadonu w Powiatowym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Starachowicach, -poprawa stanu zdrowia osób używających szkodliwie i osób uzależnionych od

			narkotyków.
ROK – 2010			
WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW PRZEZNACZONYCH N REALIZACJĘ ZADAŃ: 119 297,80 zł			
1 .	Podpisanie 6 umów z 5 organizacjami pozarządowymi w ramach „Wojewódzkiego Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi na 2010r.”	Działaniami projektowymi objęto ok. ok. 9 000 osób	-zintegrowanie działań profilaktycznych - wsparcie finansowe i merytoryczne programów profilaktycznych, - wdrożenie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży.
2 .	Organizacja kampanii profilaktyczno - edukacyjnej „Brałeś nie jedź!”		-edukacja szerokich grup odbiorców w zakresie przeciwdziałania zjawiska narkomanii i innych poważnych konsekwencji używania narkotyków, -zwiększenie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem narkotyków.
3 .	Udział w ogólnopolskim badaniu mającym na celu określenie postaw respondentów wobec narkotyków i narkomanii		- zdiagnozowanie postaw i zachowań wobec substancji psychoaktywnych, -zwiększanie świadomości i poparcia dla działań podejmowanych na rzecz społeczności lokalnej, a w szczególności dzieci i młodzieży – z zakresu

			zapobiegania narkomanii.
4 .	Urząd Marszałkowski zrealizował badanie dotyczące rozpowszechnienia używania narkotyków wśród młodzieży szkolnej na terenie województwa świętokrzyskiego.		<p>-prowadzenie działalności informacyjno – edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania narkomanii i stosowania innych substancji psychoaktywnych,</p> <p>-badanie dostarczyło wiedzy na temat ilości i rodzaju najczęściej stosowanych substancji psychoaktywnych przez objętą badaniem populacji. Badanie dotyczyło również problematyki HIV/AIDS oraz przemocy w rodzinie.</p>
5 .	Wypożyczanie walizki „Drug-Box”		<p>- materiał był wykorzystywany na szkoleniach, prelekcjach, pogadankach dotyczących tematyki uzależnień od narkotyków. Walizka „Drug-Box” była wypożyczana przez placówki oświatowe, policję, straż miejską z terenu województwa.</p> <p>-zwiększenie wiedzy i świadomości – edukacja uczniów rodziców i nauczycieli.</p>

Opracowanie : Beata Nowak